

BÖLÜM 13

SERVİKS KANSERİ VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Yeter DURGUN OZAN¹

GİRİŞ

Kanser, vücuttaki hücrelerin kontrolsüz olarak çoğalması sonucu oluşan bir hastalıktır. Kanser, daha sonra vücudun diğer bölgelerine yayılsa bile, her zaman vücutta başladığı bölüm üzerinden adlandırılır. Servikste kanser başladığında buna serviks kanseri denir. Tüm kadınlar serviks kanseri yönünden risk altındadır. Sıklıkla 30 yaş üstü kadınlarda görülür. Bazı Human Papilloma Virüs (HPV) türlerine uzun süreli maruz kalma serviks kanserinin ana nedenidir. HPV cinsel yolla bulaşan bir virüstür. Cinsel aktif kadınların en az yarısının yaşamlarının bir döneminde HPV'ye maruz kalacağı ancak çok az kadının serviks kanseri olacağı belirtilmektedir. Serviks kanseri yavaş gelişen bir kanser türüdür. Gelişimi 10-15 yılı bulabilir. Tarama testleri ve HPV aşısı serviks kanserini önlemeye yardımcı olabilir. Serviks kanseri tedavi edilebilir, iyi yaşam kalitesinin ve uzun süreli sağ kalımların sağlanabildiği bir kanser türüdür. Bu nedenle serviks kanserinde erken tespit oldukça önemlidir.⁽¹⁾

SERVİKS KANSERİ İNSİDANSI

Serviks kanseri, erken teşhis edilip etkin yönetildiğinde önlenabilir ve tedavi edilebilir bir hastalıktır. Dünyada kadınlarda görülen dördüncü en yaygın kanser türüdür. Küresel Kanser Gözlem Evi 2020 verilerine göre Dünyada 604 127 yeni serviks kanseri vakası bildirmiştir.⁽²⁾ Bütün kanserlerin %3,1'ini oluştur-

¹ Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, yeter_ozan@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. CDC (2021). *Basic information about cervical cancer 2021*. (22.06.2021 tarihinde https://www.cdc.gov/cancer/cervical/basic_info/index.htm. adresinden ulaşılmıştır).
2. The Global Cancer Observatory (2021). Cervix uteri Source: Globocan 2020 .(22.06.2021 tarihinde <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/cancers/23-Cervix-uteri-fact-sheet.pdf>. adresinden ulaşılmıştır).
3. WHO (2021). World Health Assembly adopts global strategy to accelerate cervical cancer elimination. (22.06.2021 tarihinde <https://www.who.int/news/item/19-08-2020-world-health-assembly-adopts-global-strategy-to-accelerate-cervical-cancer-elimination>. adresinden ulaşılmıştır).
4. The Global Cancer Observatory (2021). Turkey Source: Globocan 2020 Summary. (22.06.2021 tarihinde <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/populations/792-turkey-fact-sheets.pdf>. adresinden ulaşılmıştır).
5. The National Cancer Institute (NCI) (2021). General information about cervical cancer. (22.06.2021 tarihinde https://www.cancer.gov/types/cervical/hp/cervical-treatment-pdq#_388. adresinden ulaşılmıştır).
6. The National Cancer Institute (NCI) (2021). Cervical cancer treatment (pdq®)–health professional version (22.06.2021 tarihinde https://www.cancer.gov/types/cervical/hp/cervical-treatment-pdq#_388. adresinden ulaşılmıştır).
7. The National Cancer Institute (NCI) (2021). Cervical cancer prevention (pdq®)–health professional version (22.06.2021 tarihinde <https://www.cancer.gov/types/cervical/hp/cervical-prevention-pdq>. adresinden ulaşılmıştır).
8. The National Cancer Institute (NCI) (2021). Cervical cancer screening (pdq®)–health professional version (22.06.2021 tarihinde <https://www.cancer.gov/types/cervical/hp/cervical-screening-pdq>. adresinden ulaşılmıştır).
9. Mavi Aydođu SG, Özsoy İ. Serviks kanseri ve HPV. *Androl Bul* 2018;20:25–29
10. Kanbur A, Çapık C. Servikal kanserden korunma, erken tanı-tarama yöntemleri ve ebe/hemşirenin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*. 2011; 61-72.
11. American Cancer Society (ACS). What are the risk factors for cervical cancer? 2020. (22.06.2021 tarihinde <https://www.cancer.org/cancer/cervical-cancer/causes-risks-prevention/riskfactors.html>. adresinden ulaşılmıştır).
12. Zhang X, Dai B, Zhang B, Wang Z. Vitamin A and risk of cervical cancer: a metaanalysis. *Gynecol. Oncol.* 2012; 124(2): 366-373.
13. American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). Cervical Cancer Screening and Prevention, Practice Bulletin Number. 2016. *Obstet. Gynecol.* 127; (1): e1-e20.
14. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kanser Daire Başkanlığı. Serviks Kanseri Tarama Programı Ulusal Standartları. (22.06.2021 tarihinde <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-tarama-standartlari/listesi/serviks-kanseri-tarama-program%C4%B1-ulusal-standartlar%C4%B1.html>. adresinden ulaşılmıştır).
15. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kanser Daire Başkanlığı. Rahim Ağzı (Serviks) Kanseri Farkındalık Ayı 2021. (22.06.2021 tarihinde <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler/rahim-agzi-serviks-kanseri-farkindalik-ayi-2021.html>. adresinden ulaşılmıştır).

16. White Hilton L, Jennings-Dozier, K. Bradley et al. The role of nursing in cervical cancer prevention and treatment. 2003 American Cancer Society. DOI 10.1002/cncr.11677.
17. Kim HW, Kim DH, Kim YH et al. Clinical nurses' awareness and caring experiences for patients with cervical cancer: A qualitative study. *PLoS ONE* 2019; 14 (5): e0217201. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0217201>.
18. Assis de Sales MT, Pascoal RMS, Terrengui LCS et al. Nursing interventions in the prevention of cervical cancer in primary health care: an integrative review. *OSR Journal of Nursing and Health Science (IOSR-JNHS)* 2018; 7(6):68-73.
19. Rogers NM, Cantu AG. The nurse's role in the prevention of cervical cancer among underserved and minority populations. *J Community Health* 2009; 34:135-143. DOI 10.1007/s10900-008-9134-4.
20. Kessler TA, Cervical cancer: prevention and early detection. *Seminars in Oncology Nursing*, 2017; 33, 2: 172-183.